

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/29/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121205497
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8121205497.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobkyne A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, občianka SR, právne zastúpenej Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, so sídlom Hlavná 50, 080 01 Prešov, proti žalovanej D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. G. XXX/XX, H. I., občianka SR, právne zastúpenej JUDr. Vladimírom Mačíkom, advokátom so sídlom Slovenská 69, 080 01 Prešov, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 20C/57/2021 – 121zo dňa 18.01.2023, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

N e p r i z n á v a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol následovne:

„I. Žalobu zamietá.

II. Žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznáva a žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania.“

2. V predmetnej právnej veci posúdil nárok podľa ust. § 137 písm. c/ CSP, § 628 ods. 1, § 630, § 48 ods. 1, 2 a § 100 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka. V písomnom odôvodnení rozsudku rozobral možnosť použitia určovacej žaloby podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, konkrétne § 137 písm. c/ CSP, kde dominantne je potrebné dospieť k záveru, či existuje naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že na podanej žalobe žalobkyňa naliehavý právny záujem má. Pokiaľ išlo o jej úkon, ktorý predstavuje odstúpenie od darovacej zmluvy, vychádzal z ustanovení Občianskeho zákonníka, a dospel k záveru, že okolnosť doručenia tohto jednostranného právneho úkonu u žalovanej nebola sporná. Citoval dôvody, ktoré v liste zo dňa 06.07.2020 žalobkyňa uvádzala ako dôvod na odstúpenie od zmluvy, a dospel k záveru, že ani jeden skutok, ktorý uviedla v tomto liste nebol dôvodom na odstúpenie od zmluvy, respektíve nebol preukázaný. Uvádzal výpovede strán sporu, teda žalobkyne a žalovanej, ktoré sa vyjadrili k predmetu sporu. Citoval v tejto súvislosti ust. § 630 O.z., a k tomu judikatúru, z ktorej vyplýva, kedy darca môže žiadať v dôsledku porušenia noriem etiky, morálky a mravnosti, vrátenie daru. Dôkazné bremeno bolo na žalobkyni (napriek výsluchu svedkov vo veci) súd prvej inštancie považoval za nepreukázané a výpovede svedkov za rozporuplné. Nakoniec súd prvej inštancie posúdil a dospel k záveru, že intenzita porušenia nedosiahla požadovaný mieru. Záverom svojho rozhodnutia sa zaoberal aj premlčacou dobou, v rámci ktorej je možné takýto úkon darca vykonať. Konštatoval, že v danom prípade platí trojročná premlčacia doba a záleží, či

darca úkon k odstúpeniu od zmluvy a k požadovanému vráteniu daru vykonal v tejto lehote s tým, či išlo o jednorazové porušenie dobrých mravov, alebo hrubo porušujúca činnosť je opakujúca. Dospel k záveru, že ak by aj boli preukázané skutky, ktorými sa žalovaná mala správať voči žalobkyni agresívne, vulgárne, a obmedzovala ju v užívaní nehnuteľnosti, sa stali v roku 2011, kedy odišla žalobkyňa z domu bývať k synovi, a tak je nárok premlčaný.

3. Výrok o trovách konania odôvodnil § 255 ods. 1 a § 257 CSP. Vychádzal z charakteru sporu, kde možno konštatovať, že ide o tak blízky príbuzenský vzťah, že by bolo neetické priznať žalovanej hoci úspešnej účastníčke sporu nárok na náhradu trov konania.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa tvrdiac, že výroky súdu prvej inštancie nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, respektíve nie sú ani riadne odôvodnené. Citoval rozhodnutia Ústavného súdu SR týkajúce sa základného práva na spravodlivý proces na ochranu základných práv a slobôd, na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia, dostatočnú argumentáciu, ktorá reaguje na prejednané konanie, ako napríklad rozhodnutia ÚS SR sp.zn. II.ÚS 753/2015, III.ÚS 107/07, I.ÚS 265/05, I.ÚS 33/2012, II.ÚS 410/06. Dominantne súd prvej inštancie posudzoval nárok uplatnený žalobou aj cez námietku premlčania, ktorá bola vznesená námietka až dňa 13.06.2022, čiže po začatí konania, čo bolo v rozpore so zásadou koncentrácie konania, a nevyhodnotil túto námietku aj z pohľadu dobrých mravov upravených v § 3 ods. 1 O.Z. Rovnako citoval rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. IV.ÚS 542/2013.

5. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo neprimerané správanie žalovanej, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, a neplniace si povinnosti, ktoré jej z darovacej zmluvy vyplynuli. Samotný incident zo dňa 16.03.20230 postačuje na to, že by mohla byť žalobkyňa úspešná, k slovám a k správaniu žalovanej sa vyjadrili aj svedkovia J. B. a A. B., ktorí opísali okolnosti tak, ako ich vnímali, a žalobkyňa si nemyslí, že by boli tieto výpovede diametrálne odlišné, ako to hovorí súd prvej inštancie v rozhodnutí. Opis tejto udalosti v podstate zhodne potvrdzuje agresívne a vulgárne správanie žalovanej. Rovnako je zrejmé, že žalobkyňa nemá k dispozícii ani len kľúč od rodinného domu, s tvrdením, že došlo k výmene zámku na vstupe rodinného domu. Pri prvom raze bol kľúčik žalobkyni doručený a pri druhom raze už nie. Svedok, vnuk žalobkyne, uviedol, že vlastne spolu nekomunikujú a že žalobkyňa nežiadala, aby jej kľúč bol vydaný. Je nutné vychádzať aj z konzekvencií upravených v Zákone o rodine, kde dominantne dieťa je povinné rodičom prejavovať primeranú úctu a rešpekt. Z týchto dôvodov sa žalobkyňa domnievala, že žaloba bola podaná dôvodne, a žiadala tak zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie, žalobe vyhovieť, respektíve zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátiť vec na ďalšie konanie.

6. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná. Navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Pokiaľ ide o argumentáciu žalobkyne, že námietka premlčania bola žalovanou vznesená až v priebehu konania, domnieva sa že táto ako prostriedok procesnej obrany bola vznesená kvalifikovane, a to po tom, čo došlo zo strany žalobkyne ku ukotveniu časového momentu, odkedy považovala vzťahy za hrubo porušené a dôvody, ktoré napíňala v Liste nazvanom ako Odstúpenie od zmluvy. Tento čas, ktorý bol zo strany žalobkyne špecifikovaný, viedol žalovanú k tomu, aby v priebehu jej výsluchu vzniesla námietku premlčania. Ide o legálny inštitút sankcie, kedy vlastne oprávnený subjekt má konať tak, aby neodkladal svoje práva, ktoré sú mu zákonom priznané k využitiu či už mimosúdneho alebo súdneho sporu, a že patrí bdelym právo je zrejmé z viacerých rozhodnutí ÚS SR, ÚS ČR a citoval tieto rozhodnutia na strane 2 svojho vyjadrenia. Ďalej tiež výsledky vykonaného dokazovania boli správne súdom prvej inštancie posúdené vo vzťahu k intenzite tvrdených porušení, ako ich časového hľadiska.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací podľa § 34 CSP prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378, §379 a § 380 CSP, a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych záveroch sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

8. Nateraz z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa darovala žalovanej na základe darovacej zmluvy, spísanej vo forme notárskej zápisnice dňa 05.01.2001 notárom K. L. B. pod sp. zn. N X/XXXX, M. X/XXXX rodinný dom súp. č. XXX, parcelu C. XXX - zastavaná plocha o výmere 600 m² a C.. XXX/X - záhrada o výmere 606 m² spolu s garážou sč. XXXX, v obci H. I., ktoré sú vedené na liste vlastníctva č. XXX. Žalovaná sa zaviazala, že žalobkyni poskytne spolubývanie a spoluužívanie predmetných

nehnuteľností, ako aj primeranú pomoc v starobe, chorobe a iných závažných prípadoch, a pre prípad, že by ste uvedené podmienky nedodrжали, bolo dohodnuté právo odstúpiť od tejto zmluvy.

9. Listom zo dňa 06.07.2020 žalobkyňa od darovacej zmluvy odstúpila. Ako dôvody uviedla:

a) po predmetnom darovaní začala postupne nadmerne používať alkoholické nápoje, v dôsledku čoho sa jej správanie voči žalobkyni stávalo čoraz viac vulgárnejšie a agresívnejšie, nadávala jej, obmedzovala ju a vyhánala preč.

b) po čase chcela vrátiť späť do rodinného domu vo H. I., tak k rodinnému domu prišla v sprievode syna J. B. a vnučky A. B., tak došlo k tomu, že ste na žalobkyňu zakričala, že ak na nehnuteľnosti ešte raz vstúpi, tak ju zabijete

c) žalobkyňa z bezpečnostných dôvodov býva syna

d) vymenila zámky, a preto sa nevedela dostať do rodinného domu.

10. Zo záznamu zo dňa 16.03.2020 vyplýva, že žalobkyňa sa dostavila na OO PZ Veľký Šariš, aby sa poradila ohľadne rozbitia sklenej výplne z dverí v jej izbe.

11. Podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

12. Podľa § 628 ods.1 Občianskeho zákonníka darovacou zmluvou darca niečo bezplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému a ten dar alebo sľub prijíma.

13. Podľa § 630 Občianskeho zákonníka darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

14. Podľa § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.

15. Podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

16. Podľa § 100 ods.1, 2, 3 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka. Nepremičujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejednáva vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený, ale aj povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

18. Odvolací súd v konaní relevantne posudzuje konkrétne dôvody uvádzané v odvolaní, a to či bol zistený skutkový stav správne a úplne a či sa aplikovali správne príslušne právne predpisy, pričom v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS/78/2005).

19. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že za konania neboli preukázané jeho tvrdenia, že z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, nebola alebo nemohla byť preukázaná a keď teda výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorí z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Ak teda žalovaný tvrdil, že kúpnu cenu zaplatil, bolo jeho povinnosťou

označiť a predložiť súdu relevantné dôkazy na preukázanie tejto skutočnosti. Ak tu existovali dôkazy na podporu tvrdenia žalobcu, že žalovaný doposiaľ kúpnu cenu v požadovanom rozsahu, v žalovanom rozsahu, nezaplatil, bolo úlohou súdu označené a navrhnuté dôkazy účastníkmi konania zákonným spôsobom vykonať, dôkazy vyhodnotiť podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 132 O. s. p. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júna 2010, sp. zn. 5Obo/52/2010).

20. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Tak napríklad v konaní o zaplatenie dlhu z určitej zmluvy má žalobca (veriteľ) povinnosť bremeno tvrdenia v tom, že so žalovaným (dlžníkom) uzavrel zmluvu, že na jej základe poskytol žalovanému určité plnenie a že žalovaný za toto plnenie neposkytol riadne a včas dohodnutú náhradu (odplatu). Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti; žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno preukázať uzavretie zmluvy a poskytnutie plnenia podľa nej. Pokiaľ sú tieto skutočnosti preukázané, žalobca uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Žalovaný (dlžník) nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť, musí tvrdiť, že za poskytnuté plnenie zaplatil a na svoje tvrdenie musí označiť dôkazy. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkov konania v závislosti na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti účastníkov hmotnoprávneho vzťahu. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 22. 9. 2010, sp. zn. 3 M Cdo 6/2010).

21. Ako prvú odvoláciu námietku žalobkyňa uviedla nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, čo spôsobilo porušenie práva na spravodlivý proces. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, čo je predmetom sporu, ktoré skutočnosti považoval súd prvej inštancie za preukázané, ktoré neboli preukázané, a na základe takto zisteného skutkového stavu svoje rozhodnutie odôvodnil príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Súdne rozhodnutie predstavovalo procesný úkon súdu, ktorý o veci rozhodoval, a ktorý bol povinný vo svojom rozhodnutí vymedziť, o čom bolo v konaní rozhodované, čo bolo predmetom sporu, ktoré skutočnosti považoval za zistené a preukázané, a ako tieto skutočnosti právne kvalifikoval. Odôvodnenie napadnutého rozsudku logicky vyúsťuje z právnej normy, ktorú považoval súd prvej inštancie za základnú pri posúdení nároku žalobkyne, teda otázku odstúpenia od darovacej zmluvy, v skutočnosti teda úkon, ktorým žalobkyňa smerovala k vráteniu daru. V tejto súvislosti tvrdené skutočnosti v žalobe, aj v priebehu celého konania potvrdili, že je potrebné v tomto prípade vychádzať z ustanovení, ktoré boli citované v bodoch 17. až 20. rozhodnutia súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie zároveň posúdil jednak vyjadrenia a výsluch samotných strán sporu a výsluch svedkov, ktorých navrhla tak žalobkyňa ako aj žalovaná a jasným spôsobom uviedol, ktoré argumenty žalobkyne a žalovanej prijal, považoval za preukázané, respektíve za nepreukázané, a na základe tohto vo veci rozhodol.

22. Vrátenie daru či už zo strany darcu je jednostranným právnym úkonom, ktorý je možné považovať v podstate za akoby odstúpenie od zmluvy (v danom prípade takýto postup žalobkyňa aj zvolila), konkrétne od darovacej zmluvy. Zákon nevyžaduje súhlas druhej strany. Právny vzťah, ktorý vznikol z darovania zanikne po splnení dvoch podmienok. Po prvé musia byť splnené zákonné dôvody, ktoré oprávňujú zmluvnú stranu požadovať vrátiť dar a po druhé je nutné, aby sa s prejavom vôle (so žiadosťou o vrátenie daru) mohla oboznámiť druhá strana. Dôležité však je, že hrubé porušenie dobrých mravov sa posudzuje podľa okolností daného prípadu so zohľadnením všetkých okolností (napr. inak sa bude posudzovať vulgárne správanie obdarovaného voči darcovi, ak vulgárny slovník je bežnou súčasťou komunikácie darcu s obdarovaným a pod.).

23. Z obsahu podanej žaloby vyplýva, že dôvodom pre podanie žaloby a odstúpenie od darovacej zmluvy bolo nadmerné požívanie alkoholických nápojov, v dôsledku čoho sa stalo čo raz viac pre žalovanú typické vulgárnejšie a arogantne agresívnejšie správanie, ktoré vyústilo v odchod žalobkyne, z rodinného domu, ktorým obdarovala žalovanú, a po dobu 9 rokov od tohto momentu býva u svojho syna. Vypočutím strán sporu a vlastne aj svedkov, možno konštatovať, že správanie sa žalovanej vulgárnejším spôsobom bolo pre ňu príznačné, žalobkyňa so žalovanou dlhodobo v tomto rodinnom dome pred darovaním

nehnuteľnosti bývala, čo potvrdili obe strany pred jej odchodom k synovi, a správanie žalovanej, ktoré možno hodnotiť ako nevhodné, neslušné a také ktoré odporuje správaniu sa vzťahu medzi rodičom a dieťaťom, bolo však dlhodobého charakteru a súd prvej inštancie legitímne sa zaoberal jednak intenzitou tohto správania zo strany žalovaného a jednak obdobím, ktorým možno charakterizovať takéto správanie, keďže aj atribút intenzity, ale aj atribút vzniku závadnosti obdarovanej, správania sa obdarovanej voči daryni má vplyv pre posúdenie dôvodnosti a opodstatnenosti vyhovieňa žaloby o vrátenie daru z pohľadu časového a z pohľadu intenzity takéhoto závodového správania.

24. Uplatnenie práva na vrátenie daru je majetkovým právom, preto sa premlčuje. Premlčacia doba je trojročná a plynie od okamihu, kedy došlo k splneniu podmienok vo vyššie citovanom ustanovení Občianskeho zákonníka. Inými slovami a zjednodušene, premlčacia doba, v ktorej je potrebné uplatniť právo na vrátenie daru, začína plynúť až okamihom, kedy správanie obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny dosiahlo intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov.

25. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov zo strany obdarovaného. Za hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným nemožno považovať napr. predaj darovanej veci cudzej osobe, alebo nenavštevovanie darcu pri príležitosti sviatkov a jeho životných jubileí (R 31/1999).

26. Darca sa môže (v zmysle ust. § 630 Občianskeho zákonníka) domáhať vrátenia daru, ak obdarovaný hrubo porušuje dobré mravy, a to chovaním sa voči darcovi alebo členom jeho rodiny. Akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného, ani menej významné porušenie dobrých mravov, ešte nezakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru. Predpokladom úspešnej požiadavky na vrátenie daru je len také správanie sa obdarovaného, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri posudzovaní konkrétneho správania sa treba vychádzať z toho, či ide o porušenie dosahujúce značnú intenzitu alebo ide o porušovanie sústavné, ktoré svojím trvaním, priebehom, váhou a pôsobením nadobudlo povahu hrubého porušenia. Toto negatívne správanie musí sa prejavovať objektívne, nepostačuje iba subjektívny pocit a úsudok darcu. zmysle týchto zásad odvolací súd vec posudzoval.

27. Vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v civilnom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by bolo priznanie účinkov premlčania neprímerane tvrdým postihom.

28. Vzhľadom k skutočnosti, že v podanej žalobe (tu dáva odvolací súd za pravdu súdu prvej inštancie) žalobkyne nešpecifikovala presne časovo dôvody, ktoré ju viedli k odstúpeniu od darovacej zmluvy a vráteniu daru, ktoré boli uvádzané len v horizonte jej odchodu z domácnosti so žalovanou k synovi, a špecifikáciu ponechala pri jej výsluchu, kde konštatovala, že konkrétne odvíja svoj nárok od incidentu, ktorý sa stal 16.03.2020. Potom nemožno vyčítať žalovanej strane, že až po prednese žalobkyne a špecifikácií tohto obdobia, po celkovom dokreslení nezhôd medzi stranami sporu vzniesol námietku premlčania. O incidente , ktorý sa udial 16.03.2020 existuje relácia E. B. H. I., podľa obsahu však svedčí o oznámení žalobkyne týkajúce sa rozbitej sklenenej výplne okna na jej izbe. Vypočutí svedkovia, syn a vnučka žalobkyne, vypovedali k incidentu z marca 2020, ktorých výpoveď nebola celkom konzistentná. Možno súhlasiť so žalobkyňou, že podstata v ich výpovedi je totožná – vulgárne vyhrážky z úst žalovanej namierené proti žalobkyne a jej sprievodu. Táto okolnosť (podľa tvrdenia žalobkyne vážnej intenzity) však už v relácii OO PZ sa nenachádza. Za situácie, ak žalobkyne osobne navštívila políciu, potom, čo sa žalovaná mala dopustiť hrubého správania sa voči nej, nepustenia do rodinného domu, v podstate znížila hodnotu dôkazov predložených žalobkyňou, vrátane svedeckých výpovedí. Potom možno súhlasiť so závermi súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena žalobkyňou k požadovanej intenzite, ako dôvodu na odstúpenie od darovacej zmluvy, teda vlastne vrátenia daru. Je samozrejme nevhodné, že žalovaná používa vo vzťahu k žalobkyne vulgárnosti vo svojom slovníku, z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že tie dlhodobo charakterizujú žalovanú, ktorá k svojmu správaniu aj sa vyjadřila. Neopierala takýto spôsob komunikácie, ktoré z časti ovplyvnil aj jej problém s požívaním alkoholických nápojov. Na druhej strane táto situácia nastala 9 rokov pred podaním predmetnej žaloby, počas ktorej doby žalobkyňa trvale sa zdržiavala v domácnosti svojho

syna, v inej obci okresu Prešov. Práve tento moment odôvodňovalo posudzovanie vznesenej námietky premlčania žalovanou, keďže od tohto obdobia uplynulo viac ako 3 roky, v rámci ktorých je možné pre hrubé porušenie dobrých mravov a vzťahov obmedziť darovaného a darcu odstúpiť od zmluvy a žiadať fakticky vrátenie daru. Z vyššie uvedených dôvodov, aj keď nepochybne žalovaná sa nespráva celkom v súlade s ust. zákona o rodine, vzhľadom na takto zistené skutočnosti, je nutné konštatovať, že súd prvej inštancie správne rozhodol, a preto tento rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

29. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasnený skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania (Ruiz Toria c. Španielsko z 09.12.1994, séria A č. 303-A, str. 12, § 29). Ústavný súd SR vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto pre rozhodnutie vo veci samej boli bez významu.

30. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, v spojení s § 257 CSP. V tomto smere obdobne rozhodol aj súd prvej inštancie, charakter sporu medzi matkou a dcérou, predmet sporu, (darovaná nehnuteľnosť), je tou okolnosťou pre dôvod hodný osobitého zreteľa, pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania úspešnej strany.

31. Pred tým, než všeobecný súd dospeje k záveru o potrebe aplikácie ustanovenia § 257 CSP, je potrebné ustáliť otázku procesného úspechu sporových strán, keďže účelom tohto ustanovenia je odstránenie neprimeranej tvrdosti voči strane sporu, ktorá nemala v konaní úspech v záujme dosiahnutia spravodlivosti. (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 225/2020 z 27. augusta 2020).

32. Aplikácia § 257 Civilného sporového poriadku pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa zásady úspechu v konaní, príslušný súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitého zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Takéto rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom (uznesenie ÚS SR II. ÚS 113/2019).

33. Výnimočnosť tejto situácie videl odvolací súd práve vo vzťahu žalobkyne a žalovanej ako matky, a dcéry, kde hoci žalobkyňa bola procesne neúspešnou stranou sporu, vzhľadom na charakter tohto konania považuje za legitímne, aby rozhodol tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania neprizná ani jednej zo strán sporu.

34. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného

predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).